

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRÁVA
NA STARÉM MĚSTĚ V LITOMÝŘI A MĚSTĚ PRAHA
K ASPEKTŮM VÝZKUMŮ MĚSTY LITOMÝŘI

Průběh výzkumu
Město Litoměřice
Město Praha

PŘEDNÍ ZPRÁVA
VÝZKUMŮ

Město Litoměřice
Město Praha

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

torzovitosti současného poznání kobeřického sídliště nelze zatím říci nic bližšího o jeho rozsahu ani o vnitřním členění.

Pavel Štabrava, AÚ AV ČR Brno

Resumé

Kobeřice (Bez. Opava). Javorová – Topolová Str. Spätbronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

„Újezd u svatého Františka“. KLPP. Sídliště, pohřebiště. „Tellová“ lokalita. Záchranný výzkum.

Dálnice D1, stavba 0134.3. Archeologické centrum Olomouc provedlo v období září 2003 – květen 2004 záchranný archeologický průzkum na trase dálnice D1 na stavbě 0134.3 v kilometrůžce 61,0–61,4 km. Polykulturní lokalita – Kroměříž „Újezd u svatého Františka“ je na mapě ZM ČR 1 : 10 000, mapovém listu č. 25-31-06, identifikována těmito koordinátami: 291:165; 324:150; 334:136; 320:132; 305:141 a 280:150 mm od Z:J sekční čáry. Lokalita se nachází na terase, která je součástí svahu kopce Barbořina (256,2 m n. m.) orientovaného JV směrem. Terasa bezprostředně navazuje na rozsáhlou pravobřežní nivu řeky Moravy (dnes se její tok nachází cca 300 m S směrem od lokality). Na ploše o rozloze 14 ha bylo dokumentováno 380 pravěkých objektů a 4 žárové hroby. Kopec Barbořina je tvořen třetihorními sedimenty – jíly a v sekundární pozici uloženými středně velkými valouny kamenů. Nad nimi se nachází až 0,20 m mocná vrstva čtvrtohorních sprašových půd. Celé to překrývá 0,50 m mocná orníční vrstva.

Kultura lužických popelnicových polí – sídelní okrsek: rozsáhlé osídlení soustředěno na JV úpatí terasy, bezprostředně navazující na inundaci řeky Moravy (190 m n. m.) a zasahující až do výšky 195 m n. m. Lokalitu můžeme v tomto období považovat za „tellovou“, neboť zde v určitém okamžiku došlo k poměrně rozsáhlé erozi, která překryla pozitivní archeologické situace vrstvou o mocnosti cca 0,20 m. Poté byla ve stejném období lokalita opět osídlena. Byly dokumentovány půdorysy domů nadzemní kůlové konstrukce (halové) orientované S-J směrem. Objekty č. 283, 344 a 371 jsou interpretovány jako pece, k nim se vážou nálezy zlomků mazanice s množstvím otisků konstrukčních prvků destruovaných v objektech v jejich bezprostředním okolí (objekty č. 64, 85, 140, 246 a 298).

Funerální okrsek: 300 m Z směrem od osady byly prozkoumány celkem 4 žárové popelnicové hroby s keramickou výbavou, H2 obsahoval nadto bronzový drátek. Nacházejí se na terase orientované J směrem v nadmořské výšce 220 m n. m.

Tomáš Berkovec, Jaroslav Peška, AC Olomouc

Resumé

Kroměříž (okr. Kroměříž). „Újezd u svatého Františka“. Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Siedlung, „Tell“, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

LIPNÍK NAD BEČVOU (k. ú. Loučka, okr. Přerov)

„Prostřední“. Mladší doba bronzová. Sídliště (?). Záchranný výzkum.

Během výzkumu na trase dálnice D47 z Lipníku nad Bečvou do Ostravy byla archeologickým výzkumem zkoumána lokalita Loučka 3, na které byly objeveny v zásypech objektů atypické keramické střepy, patřící s největší pravděpodobností kultuře lužických popelnicových polí mladší doby bronzové (viz v kap. Neolit).

Arkadiusz Tajer, AC Olomouc

Resumé

Lipník nad Bečvou (Kataster Loučka, Bez. Přerov). „Prostřední“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung (?). Rettungsgrabung.

LEŠANY (okr. Prostějov)

„Vinohrádky“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu výstavby protitroznic a protipovodňových opatření v katastru obce Lešany (podrobná charakteristika lokality – viz. kap. Neolit) byly v trati „Vinohrádky“ prozkoumány též sídelní objekty starolužického úseku kultury lužických popelnicových polí. Výplň jedné ze zásobních jam (obj. 507) obsahovala vedle četných keramických zlomků též bronzový nůž s krátkou plochou rukojetí osazenou jedním nýtem – nůž typu Riegsee, který je cca dvacátým exemplářem svého druhu z oblasti Moravy a Dolního Rakouska (Říhovský 1972, 8-10, Tab. 1).

Pavel Fojtík, ÚAPP Brno

Literatura

Říhovský, J. 1972: Význam moravských bronzových nožů pro chronologii mladší a pozdní doby bronzové. Studie Archeologického ústavu ČSAV v Brně 5/1972. Praha.

Resumé

Lešany (Bez. Prostějov). „Vinohrádky“. Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Siedlung. Rettungsgrabung.

MIROSLAV (okr. Znojmo)

Intravilán města. Podolská fáze KSPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V trasách komunikací a inženýrských sítí při výstavbě I. a II. etapy průtahu města Miroslav se podařilo zachytit ve spolupráci s AÚ AV ČR Brno na 100 archeologických objektů. Ty poprvé dokládají velmi intenzivní osídlení na exponovaném návrší nad potokem Miroslávka v centru města (proti starším nálezům z výzkumů v areálu bývalé Fruty). Nejstarší nálezy představují sporadické zlomky keramiky kultury s moravskou malovanou keramikou. Velkou intenzitu osídlení zaznamenáváme v období středodonajských popelnicových polí – podolské fázi. K důležitějším nálezům patří kompletní skelet ovce/kozy s kumulací keramiky, dalších zvířecích kostí a s bronzovým prstenem v zásobní jámě 528 (obr. 2).

Zdeněk Čížnář, ÚAPP Brno

Obr. 2. Miroslav. Jáma 528 se skeletem ovce/kozy.
Miroslav. Grube Nr. 528 mit dem Skelett der Ziege/ des Schafes.

Resumé

Miroslav (Bez. Znojmo). Bauter Teil der Gemeinde. Podolí Phase der Urnenfelderkultur an der mittleren Donau. Siedlung. Rettungsgrabung.

MODŘICE (okr. Brno-venkov)

„Rybníky“. Velatická fáze KSP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2004 byly prozkoumány při budování plynovodu „MODŘICE – plynifikace průmyslové zóny jih“ sídlištní a sídelní objekty, které dokládají existenci osídlení z období mladého neolitu (kultura s moravskou malovanou keramikou), mladší doby bronzové (velatická kultura) a doby římské. Období velatické kultury náležel jeden objekt.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Resumé

Modřice (Bez. Brno-venkov). „Rybníky“. Velaticer Phase der Urnenfelderkultur an der mittleren Donau. Siedlung. Rettungsgrabung.

MODŘICE (okr. Brno-venkov)

„Sádky“. Velatická fáze KSP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu měsíců května až srpna roku 2004 byl proveden záchranný archeologický výzkum při výstavbě tzv. skladové haly II uvnitř průmyslové zóny v katastrálním území Modřic (viz kap. Neolit).

Druhou etapu osídlení, datovanou do velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí, zastupuje celkem 21 sídlištních objektů, nepravidelně rozmístěných v rámci celé plochy. Pět objektů je možné na základě typického tvaru zařadit mezi zásobní jámy, v ostatních případech však nedokážeme určit jejich původní funkci. Zajímavá situace byla zdokumentována ve svrchní části výplně jednoho sídlištního objektu, kde na sobě ležely 2 celé překlopené keramické misky. Ze stejného kontextu pochází také polovina kamenné bulavy – kulovitého mlatu s provrtem pro topůrko, který je považován spíše za prestižní či obřadní předmět než prakticky použitelnou zbraň.

Prozkoumané objekty velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí představují patrně jihozápadní

pokračování rozsáhlého sídelního areálu, jehož část byla zachycena 250 m severovýchodně během terénních úprav areálu firmy IFE/Knorr Bremse a jeho východního sousedství v roce 1997 (Čížmář – Geislerová – Unger (eds.), 2000, 184–185).

Michal Přichystal, ÚAPP Brno

Literatura

Čížmář, M. – Geislerová, K. – Unger, J. (eds.) 2000: Výzkumy – Ausgrabungen 1993–1998. Brno.

Resumé

Modřice (Bez. Brno-venkov). „Sádky“. Velaticer Phase der Urnenfelderkultur an der mittleren Donau. Siedlung. Rettungsgrabung.

MOŘICE (okr. Prostějov)

„U můstku“. ÚK. Sídliště, pohřby na sídlišti. Záchranný výzkum.

V trase přeložky silnice I. třídy mezi Nezamyslicemi a Mořicemi bylo porušeno několik sídlištních objektů kultury s lineární a moravskou malovanou keramikou a jeden objekt únětické kultury. Ústí tohoto ještě ne zcela zaplněného objektu bylo využito k pohřebním účelům. Ležely zde dva skelety, dospělé osoby a dítěte, oba silně poškozené zemními pracemi (obr. 3). Za pánví dítěte jsme našli torza šálku a drobné misky. ZM ČR 1 : 10 000, mapový list 24-42-08, 411 mm od Z s. č. a 301 mm od J s. č.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Obr. 3. Mořice. Únětické kostry v ústí sídlištního objektu.

Mořice. Aunjetitzer Skelette in der Mündung der Siedlungsgrube.

Resumé

Mořice (Bez. Prostějov). „U můstku“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung, Bestattung in der Siedlung. Rettungsgrabung.